

Oikeustapauskokoelma

Asia C-580/12 P

Guardian Industries Corp.

ja

**Guardian Europe Sàrl
vastaan
Euroopan komissio**

Muutoksenhaku — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Tasolasin markkinat Euroopan talousalueella (ETA) — Hintojen vahvistaminen — Sakon määrän laskeminen — Yritysten sisäisen myynnin huomioon ottaminen — Oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto — Unionin yleisen tuomioistuimen istuntoa varten toimitettujen asiakirjojen tutkittavaksi ottaminen

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto) 12.11.2014

1. *Tuomioistuinmenettely — Oikeudenkäynnin kesto unionin yleisessä tuomioistuimessa — Oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto — Kilpailusääntöjen rikkomista koskeva oikeusriita — Oikeudenkäynnin kesto ei ole kohtuullinen — Seuraukset — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vaatimus, joka perustuu oikeudenkäynnin kohtuuttomaan kestoön unionin yleisessä tuomioistuimessa — Ratkaisukokoonpanon koostumus*

(SEUT 256 artiklan 1 kohta; Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohta)

2. *Euroopan unionin oikeus — Periaatteet — Puolustautumisoikeudet — Asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaate — Periaatteen noudattaminen tuomioistuinmenettelyssä — Ulottuvuus — Uuden asiakirjan esittäminen viimeisenä työpäivänä ennen istuntoa — Tutkittavaksi ottaminen — Edellytykset*

(Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaajan ohjeiden 11 artiklan 3 kohta)

3. *Kilpailu — Sakot — Sakkojen määrä — Sakkojen suuruuden määrittäminen — Komission harkintavalta — Rajat — Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen — Sakon perusmäärän laskenta — Komission antamissa suuntaviivoissa määritetty laskentamenetelmä — Rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti liittyvä myynti — Huomioon otettu liikevaihto — Yritysryhmän sisäisen liikevaihdon huomioon ottamatta jättäminen — Niiden tuottajien, jotka eivät ole integroituneet vertikaalisesti, syrjintä — Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen*

(EY 81 artiklan 1 kohta; Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 ja 3 kohta; komission tiedonannon 2006/C 210/02 13 kohta)

4. *Kilpailu — Sakot — Sakkojen määrä — Sakkojen suuruuden määrittäminen — TuomioistuINVALVONTA — Unionin tuomioistuimen täysi harkintavalta — Ulottuvuus — Rajat — Syrjintäkiellon periaatteen noudattaminen — Komission päätös, jota rasittaa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen — Seuraus — Sakon määrän alentaminen syrjityn yrityksen hyväksi*

(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 ja 3 kohta ja 31 artikla)

1. Siitä, että unionin tuomioistuimet loukkaavat perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan mukaista velvollisuuttaan ratkaista niiden käsiteltäväksi saadetut asiat kohtuullisessa ajassa, on määrättävä seuraamus unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettavan vahingonkorvauskanteen yhteydessä, koska tällainen kanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa.

Tästä seuraa, että vaatimusta, jolla pyritään saamaan korvausta siitä aiheutuneesta vahingosta, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa, ei voida saattaa suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi valituksen yhteydessä, vaan se on esitettävä itse unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Unionin yleisen tuomioistuimen, jolla on toimivalta SEUT 256 artiklan 1 kohdan nojalla, on tarpeen mukaan otettava kantaa tällaisiin vahingonkorvausvaatimuksiin ratkaisemalla asia sen oikeudenkäynnin, jonka kesto on arvosteltu, taustalla olevan asian ratkaisesta kokoonpanosta poikkeavassa kokoonpanossa ja soveltamalla tuomion Gascogne Sack Deutschland v. komissio (EU:C:2013:768) 91–95 kohdassa määritellyjä arviointiperusteita.

(ks. 17–19 kohta)

2. Puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate on unionin oikeuden perustavanlaatuinen periaate. Tämän periaatteen vastaista olisi se, että tuomioistuimen ratkaisua perusteltaisiin tosiseikoilla ja asiakirjoilla, joihin asianosaiset tai yksi niistä ei ole voinut tutustua ja joihin ne eivät näin ollen voineet ottaa kantaa. Asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaate, joka on oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin käsitteen välitön seuraus ja jonka tarkoituksena on turvata oikeudenkäynnin asianosaisten välinen tasapaino takaamalla, että kukin asianosainen voi arvioida ja riitauttaa kunkin tuomioistuimelle toimitetun asiakirjan, merkitsee velvollisuutta tarjota kullekin asianosaiselle kohtuullinen mahdollisuus esittää asiansa, myös todisteensa, sellaisten edellytysten vallitessa, jotka eivät saata tätä vastapuoltaan selvästi epäedullisempaan asemaan.

Tältä osin puolustautumisoikeuksien loukkaamista ei merkitse se, että yhden asianosaisten esittämä asiakirja otetaan tutkittavaksi, koska yhtäältä toisella asianosaisella oli kolme päivää aikaa tutustua sen sisältöön ennen istuntoa ja koska tämän asiakirjan luonteen ja sisällön vuoksi tällaista aikaa ei voida pitää liian lyhyenä riippumatta siitä, noudatetaanko kirjaajan ohjeiden 11 artiklan 3 kohdan säännöksiä, eikä toisaalta tämä asianosainen pyytänyt unionin yleiseltä tuomioistuimelta lupaa saada esittää kirjallisia huomautuksia tästä kirjeestä eikä vaatinut istunnon siirtämistä.

(ks. 30, 31, 33 ja 34 kohta)

3. Vaikka kilpailuoikeuden alalla komissiolla on harkintavaltaa sakon määrän laskennan osalta, tämän harkintavallan käyttöä on rajoitettu muun muassa käytännesäännöillä, joita komissio on asettanut itselleen erityisesti asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa.

Näiden suuntaviivojen 13 kohdan mukaan määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt Euroopan talousalueen alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella. Suuntaviivojen 13 kohdan tavoitteena on käyttää yritykselle määrättävän

sakon laskentapohjana määrää, joka heijastaa rikkomisen taloudellista merkitystä ja kyseisen yrityksen suhteellista osuutta siinä. Vaikka on totta, ettei kyseisessä 13 kohdassa tarkoitettu myynnin arvon käsite voi ulottua kattamaan kyseessä olevan yrityksen myynnin, joka ei kuulu moititun kartellin soveltamisalaan, tämän määräyksen tavoite kuitenkin vaarannettaisiin, jos tällä käsitteellä olisi ymmärrettävä tarkoitettavan ainoastaan liikevaihtoa, joka on saatu pelkästään myynnistä, johon tämän kartellin on osoitettu tosiasiallisesti vaikuttaneen. Tällaisen rajoituksen seurauksena olisi lisäksi tietyn yrityksen toteuttaman kilpailusääntöjen rikkomisen taloudellisen merkityksen keinotekoinen pienentäminen, koska pelkästään sen vuoksi, että on löydetty rajoitettu määrä välittömiä todisteita myynnistä, johon kartelli on tosiasiallisesti vaikuttanut, määrättäisiin loppujen lopuksi sakko, joka ei ole todellisessa suhteessa kyseessä olevan kartellin soveltamisalaan. Tällainen salassa pysymisen palkitseminen vaarantaisi myös tavoitteen, jonka mukaan EY 81 artiklan rikkomiset on todettava ja niistä on määrättävä seuraamuksia tehokkaasti, eikä sitä näin ollen voida hyväksyä. Lisäksi rikkomisen kohteena olevien tuotteiden myynnistä saatava kokonaisliikevaihdon osa on parhaiten omiaan heijastamaan tämän rikkomisen taloudellista merkitystä.

Näin ollen tätä myyntiä ei ole eroteltava sen mukaan, onko se toteutettu riippumattomien kolmansien kanssa vai samaan yritykseen kuuluvien yksiköiden kanssa. Se, että viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvan myynnin arvoa ei otettaisi huomioon, merkitsisi väistämättä vertikaalisesti integroituneiden yhtiöiden perusteetonta suosimista, sillä ne välttyisivät seuraamukselta, joka on oikeassa suhteessa niiden asemaan rikkomisen kohteena olevien tuotteiden markkinoilla. Sen edun lisäksi, jota voidaan odottaa hintojen horisontaalista vahvistamista koskevasta sopimuksesta riippumattomille kolmansille suuntautuvan myynnin yhteydessä, vertikaalisesti integroituneet yritykset voivat nimittäin saada etua tällaisesta sopimuksesta myös seuraavan myyntiportaan eli sellaisten jalostettujen tuotteiden markkinoilla, joiden tuotannontekijänä ovat kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevat tuotteet, ja tämä voi tapahtua kahdella eri tavalla.

Koska yrityksiä, jotka ovat osallistuneet samaan EY 81 artiklan rikkomiseen, ei saa kohdella syrjivästi soveltamalla niihin eri laskentamenetelmiä, tästä seuraa, että tämän liikevaihdon määrittämisen kannalta vertikaalisesti integroituneet yritykset ovat vastaavassa tilanteessa kuin tuottajat, jotka eivät ole integroituneet vertikaalisesti. Koska yhdenvertaisen kohtelun edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla ja että erilaisia tilanteita ei kohdella samalla tavalla, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua, kumpaakin yritystyyppiä on kohdeltava yhdenvertaisesti. Se, että sisäistä myyntiä ei otettaisi huomioon merkityksellisessä liikevaihdossa, merkitsisi vertikaalisesti integroituneiden yhtiöiden suosimista pienentämällä niiden suhteellista osuutta muiden tappioksi.

(ks. 51, 55–60, 62 ja 63 kohta)

4. Jos kanneperuste, jolla vaaditaan kilpailusääntöjen rikkomisesta määrätyn sakon määrän alentamista, on perusteltu, unionin tuomioistuimen on sakon määrän määrittämiseksi täyttä harkintavaltaansa käyttäen itse arvioitava olosuhteet yksittäistapauksessa ja rikkomisen luonne.

Kun kyse on sakosta, jonka määrän komissio on määrittänyt sellaisella menetelmällä, joka loukkaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, unionin tuomioistuin voi alentaa tämän sakon määrää, kunhan se ei johda syrjintään niiden yritysten välillä, jotka ovat osallistuneet rikkomiseen.

(ks. 69, 72, 75 ja 78 kohta)